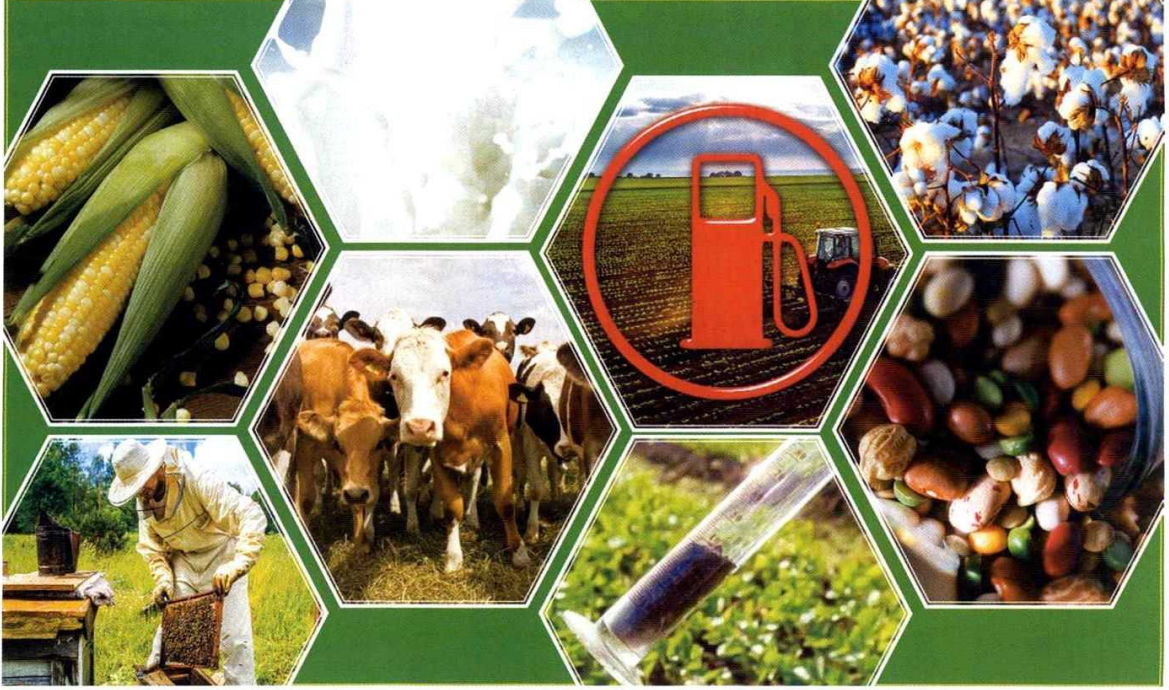

PARA | HABER

Tarım ve hayvancılıkta yepyeni destekler

Hububat prim desteği yüzde 100 artışla 10 kuruşa yükseltildi. Organik-organamineral gübre için dekar başına 10 TL destek ödenecek. Hayvancılıkta ilave destekler geldi...

Büyükbaş hayvan destekleri

	Destek miktarı Baş/TL
Buzağı, malak, manda, süt kalite desteği	350
Etçi-kombine ırk boğaların suni tohumlama sonucu doğanlara	600
Soy kütüğüne kayıtlı buzağılara (ilave)	175
Döl kontrolü (ilave)	50
Bakanlıkça belirlenen iller ilave buzağı desteği	100
İneklere islah amaçlı süt içerik analiz desteği	150
Soy kütüğüne kayıtlı malak	250
Soy kütüğüne kayıtlı malaklara ilave	200
Dışı manda	250
Soykütüğü dışı manda (ilave)	200
Hastalıklardan ari işletme desteği	450
Hastalıklardan ari işletme, onaylı süt çiftliği sertifikasına sahip olanlara ilave destek	100
Büyükbaş besi (manda dahil) desteği	250
Düve alımı (manda dahil) desteği	yüzde 40

HÜLYA GENÇ SERTKAYA

hulya.genc@paradergi.com.tr

2019'DA yapılacak tarımsal destekleme tutarları açıklandı. Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı ile hububat grubu için prim desteği yüzde 100 artırıldı. Buna göre buğday, arpa, yulaf, çavdar, tritikalede 2018'de kilogram başına 5 kuruş olan destek ödemesi 10 kuruşa yükseltildi. 2019'da ilk defa organik-organamineral gübre için dekarara 10 TL destek verilmesi öngörülürken, dane zeytine kilogram başına 15 kuruş yeni prim desteği başlatıldı. 2019'da etçi ve kombine ırkı buzağılara ilave 250 TL destek getirildi. 41 ilde uygulanan düve alım desteği 81 ile çıkarıldı. Hibe miktarı ise yüzde 30'dan 40'a yükseltildi. 2019'da 12 ay üzeri mandalara da destek verilmesi kararlaştırıldı. Küçükbaş hayvancılıkta "sürü büyüme ve yenileme" desteği adı altında 100 TL'lik yeni

destek başlatıldı. Küçükbaş hayvan başına 100 TL soy kütüğü desteği getirildi.

MAZOT DESTEĞİ ARTTI

2019'da yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı, 24 Ekim'de Resmi Gazetede yayımlanarak, 1 Ocak 2019'dan geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girdi. Karar ile Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli çerçevesinde üretimi desteklenecek ürünlere uygulanacak mazot desteği 2018'e göre artırıldı. Geçen yıl dekar başına 4 TL olan gübre desteği ise buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale için 8 TL'ye çıkarılırken, destek kapsamındaki diğer ürünlerde gübre desteğinde değişikliğe gidilmedi. 2019'da yapılacak tarımsal üretim için dekar başına verilecek mazot desteği buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale için 15 TL'den 19 TL'ye çıkarılırken, dekar başına 8 TL'lik gübre desteğiyle birlikte alan bazı verilen toplam destek 27 TL'ye ulaştı. Dekar başına mazot desteği çeltik, kütlü pamuk için 40 TL'den 62 TL'ye çıkarılırken, 4 TL'lik gübre desteğiyle birlikte destek toplamı 66 TL oldu. 2019'da mazot desteği dekar başına nohut, kuru fasulye, mercimek için 14 TL'den 22 TL'ye, patates için 19 TL'den 27 TL'ye, yağlık ayçiçeği, soyada 19 TL'den 26 TL'ye, dane mısırdan 19 TL'den 25 TL'ye, kuru soğan, kanola, aspir, yaş çayda 10 TL'den 17 TL'ye çı-

Tarık TEZEL / Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Yön. Krl. Bşk.

"Ödemeler takvim içinde yapılmalı"

Tüm büyükbaş ve küçükbaş beslemesinde, özellikle son yıllarda, hayvan varlığımızın sürdürülebilirliği için desteklemelere büyük ihtiyaç duyuluyor. Gübre fiyatlarındaki artışlar göz önüne alınarak yem bitkilerinde, hububatta olduğu gibi gübreye de ek destek verilebilirdi. Destekleme ödemeleri, ürün yetiştirme takvimini takip eden yılın şubat-mart ayı içinde yapılıyor. Ödemelerin ürün

yetiştirme takvimi içinde yapılmasının daha uygun olacağını düşünüyoruz. Ülke topraklarının çoraklaşmasını engellemek, organik maddenin artmasını sağlamak, toprak yapısını iyileştirmek vb. amacı ile bu uygulamanın bitkisel üretim faaliyetlerinin tamamında destekleme kapsamına alınmasının, organik/organomineral gübre kullanımını teşvik edeceğini düşünüyoruz.

Yem bitkileri üretim desteği

	Destek miktarı TL/da/yıl
Yonca (sulu)	90
Yonca (kuru)	40
Koruğa	90
Arpa (yeşil ot), buğday (yeşil ot)	30
Tek yıllık yem bitkileri	60
Silajlık mısır (sulu)	100
Silajlık mısır (kuru)	40
Yapay çayır mera	150
Diğer çok yıllık yem bitkileri (sulu)	90
Diğer çok yıllık yem bitkileri (kuru)	40
Su kıstı olan bölgelerde ilave destek	yüzde 50

Kaynak: Tarımsal desteklemelere ilişkin karar

karıldı. Zeytine de mazot ve gübre desteği verilecek. Karara göre dekar başına zeytine 4 TL gübre, 15 TL mazot desteği sağlanacak. Bu arada geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği kapsamında dekara 100 TL destek ödemesi yapılacak.

ORGANİK GÜBRE DESTEKLENECEK

Karara göre bu yıl ilk kez katı organik-organomineral gübre desteği verilecek. Bu kapsamda organik gübre kullanan çiftçilere dekara 10 TL destek sağlanacak. 2019'da organik tarım yapan çiftçilere dekar başına yapılacak desteklemelerde daha önce "dört kategoride" yapılan desteklemeler "üç kategoride, bireysel ve üretici grubu" ürün sertifikasına göre farklılaştırılarak verilecek. Geçen yıl birinci kategoride toplamda dekar başına 100 TL destek sağlanırken bu grupta bireysel ürün sertifikasına dekara 70 TL, üretici grubu sertifikasına göre dekara 35 TL organik tarım destek ödemesi yapılacak. İkinci kategoride geçen yıl toplamda dekar başına 70 TL destek ödemesi verilirken, 2019 için dekar başına bireysel ürün sertifikasına 40 TL, üretici grubuna ürün sertifikasına 20

Mazot ve gübre desteği ödemeleri

	Mazot (TL/da)	Gübre (TL/da)	Toplam destek (TL/da)
Buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale	19,00	8,00	27,00
Çeltik, kütlü pamuk	62,00	4,00	66,00
Nohut, kuru fasulye, mercimek	22,00	4,00	26,00
Patates	27,00	4,00	31,00
Yağlık ayçiçeği, soya	26,00	4,00	30,00
Dane mısır	25,00	4,00	29,00
Kuru soğan, kanola, aspir, yaş çay, fındık, yem bitkileri	17,00	4,00	21,00
Zeytin	15,00	4,00	19,00
Diğer ürünler	15,00	4,00	19,00
Nadas	8,00	-	8,00

Kaynak: Tarımsal desteklemelere ilişkin karar

PARA | HABER

TL, üçüncü kategoride geçen yıl toplamda dekar başına 30 TL ödenirken, 2019 için bireysel ürün sertifikasına 10 TL, üretici grubu ürün sertifikasına 5 TL destek ödemesi gerçekleştirilecek.

2019'da Arıcılık Kayıt Sistemi ve Organik Tarım Bilgi Sistemi'ne kayıtlı organik statüde bulunan kovanlar için arı yetiştiriciliği yapan çiftçilere birim destek miktarı geçen yıl olduğu gibi kovan başına 10 TL olacak. Doğal polinasyonu sağlamak amacıyla Bakanlık örtüaltı kayıt sistemine kayıtlı örtüaltı ünitelerinde bombus arısı kullanan çiftçilere koloni başına 60 TL destek ödenecek. Arıcılık desteği kovan başına yüzde 50 artışla 10 TL'den 15 TL'ye çıkarıldı.

İYİ TARIM UYGULAMALARI

2018 için meyve, sebze, süs bitkileri, tıbbi aromatik bitkiler gibi ürün gruplarına göre verilen iyi tarım uygulamaları desteği ise 2019'da dört kategoriye göre "bireysel ve grup" sertifikasyonu seçeneğine göre düzenlenmiş iyi tarım uygulamalarına sahip çiftçilere ÇKS'de oluşturulacak icmaller üzerinden ödenecek. Karara göre birinci kategoride yer alan örtüaltı üretimde dekar başına bireysel iyi tarım sertifikasına sahip üreticilere 150 TL, grup sertifikasına sahip üreticilere 75 TL destekleme ödemesi yapılacak. Bu grupta açıkta üretimde dekar başına bireysel sertifikasyona 50, grup sertifikasyona 25 TL destek verilecek. İkinci kategoride bireysel sertifikasyona iyi tarım uygulamaları desteği 40 TL, grup

Fazlı YALÇINDAĞ / Türkiye Kasaplar Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı
"Doğru üretim planlaması şart"

Sektörün en büyük problemi üretim planlaması. Bizim neye, ne kadar ihtiyacımız var? Bunların nerede üretilmesi lazım? Bizim bu konuya yoğunlaşmamız gerekiyor. Bu tür çalışmaların da olduğunu biliyoruz. Bu da bize memnuniyet veriyor. Üretim cazibesi yaratması açısından tarımsal desteklemelerde taban

fiyatların geciktirilmeden açıklanması doğru olur. Bu yıl buzağı, manda gibi hayvancılık desteklerinde kriterler değiştirildi. Örneğin devlet, 'sütçü ırk ineğine etçi ırk boğalardan tohumlama yaparsan destek veririm' diyor. Bunlar yıllardır konuştuğumuz şeyler, bunların bugün fiilen hayata geçirilmesi memnuniyet verici.

sertifikasyona 20 TL, üçüncü kategoride bireysel sertifikasyona 30 TL, grup sertifikasyona 15 TL destek ödemesi öngörüldürken, dördüncü kategoride her iki serti-

Küçükbaş hayvancılık desteklemeleri

	Baş/TL
Anaç koyun keçi desteği	25
Sürü büyütme ve yenileme desteği	100
Küçükbaş soykütüğü desteği	
SOYBİS'e kayıtlı koyun keçi yetiştiricilerine	100
Koç teke alımına	500
100 baş ve üzeri anaç koyun keçi varlığına sahip işletmelere çoban istihdamı desteği (TL)	5.000

Kaynak: Tarımsal desteklemelere ilişkin karar

Fehmi KIRAZ / Türkiye Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği Genel Başkanı

"Miras kredisi desteği verilmeli"

Çiftçinin maliyetlerinin bir kısmını sübvansede edebilmek adına tarımsal desteklemeler önemli. 2020 destek bütçesinde tarımsal destek bütçeleri yüzde 36.6 oranında artırıldı. Bu desteklemelere göre gelecek sene hububat üretiminde bir artış bekliyoruz. Özellikle

altyapı yatırımlarına önem vermeliyiz. Sulama alanlarını artırmalıyız. Yağlı tohumlu bitkiler ithalatını önlemek için adımlar atmamız. 2020 bütçesinde tarımsal kredilere verilmesi öngörülen faiz destek tutarı 4.2 milyar TL'ye çıkarıldı. Bunun bir kısmı tarımda miras kredisi sübvansiyon desteği olarak kullanılmalı.

fika grubu için de 10 TL destek verilecek. 2019'da geçen yıl olduğu gibi küçük aile işletmesi desteği kapsamında dekara 100 TL, fındık alan bazlı gelir desteği ödemesi olarak 170 TL destek ödemesi yapılmaya devam edecek.

HUBUBATTA DESTLER ARTTI

2019'da dekar başına verilecek prim desteği geçen yıl olduğu gibi kilo başına yağlık ayçiçeğinde 40 kuruş, kütlü pamukta ve zeytinyağında 80 kuruş, soyada 60 kuruş, kanola, kuru fasulye, nohut ve mercimekte 50 kuruş, aspirde 55 kuruş, dane mısırdaki 3 kuruş, çeltikte 10 kuruş, yaş çayda 13 kuruş olacak. Bu arada yer altı sulamının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun tespit edildiği havzalarda 2019 üretim yılında ekilen nohut, mercimek ürünlerine ilave yüzde 50 destek ödenecek.

ÇKS'ye kayıtlı arazilerde kaba yem üretmek amacıyla çok yıllık ve tek yıllık yem bitkileri ekilişi yapan çiftçilere ürünü hasat etmeleri kaydıyla yem bitkileri desteği verilecek. Karara göre 2019'da dekar başına sulu yoncaya 90 TL, kuru yoncaya 40 TL, korungaya 90 TL, arpa ve buğdaya 30 TL, tek yıllık yem bitkilerine 60 TL, sulu silajlık mısıra 100 TL, kuru silajlık mısıra 40 TL, yapay çayır meraya 150 TL, sulu diğer çok yıllık yem bitkilerine 90 TL, kuru diğer çok yıllık yem bitkilerine 40 TL destek ödemesi yapılacak. Yeraltı sulamının yetersiz seviyede ve su kısıtı olunan havzalarda 2019 yılında ekilen fiğ, macar fiğ burçak ve mürdümük için yem bitkisi desteğine ilave yüzde 50 destek ödenecek.

BÜYÜKBAŞTA DÜZENLEMELER

Buzağı, malak, manda desteği çerçevesinde, programlı aşları tamamlanmış, 4 ay ve üzeri yaşta destekleme yılında ilk doğu-

**Havza bazlı
fark ödemesi desteği**

	Destek miktarı(kr/kg)
Yağlık ayçiçeği	40
Kütlü pamuk	80
Soya	60
Kanola	50
Aspir	55
Dane mısır	3
Buğday, çavdar, arpa, yulaf, tritikale	10
Çeltik	10
Kuru fasulye, nohut, mercimek	50
Zeytinyağı	80
Yaş çay	13
Dane zeytin	15
Yer altı sularının yetersiz seviyede ve su kıstı olduğu havzalarda 2019'da ekilen nohut ve mercimeğe	Aldığı desteğe ilave % 50

Kaynak: Tarımsal desteklemelere ilişkin karar

munu yapan ve ilkinde buzağılama yaşı en fazla 810 gün (27 ay) olan düvelerin buzağıları ile son iki buzağılama arası süre en fazla 450 gün (15 ay) olan ineklerin doğan buzağılarına 350 TL/baş destek ödenecek. Üreme kriterleri bu kararın yayımlandığı tarihten sonra tohumların sığırlardan doğan buzağıları için uygulanacak. Bu şartları taşıyan saf sütçü sığır ırklarının 5 yaş üzeri olanları ile diğer sığır ırklarının etçi veya kombine ırk, Bakanlıkça izinli tabii tohumlama boğaları veya suni tohumlama sonucu doğan buzağılarına hayvan başına

**Nihat ÇELİK / Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Bşk.
"Sektörü şaha kaldıracak"**

Bu yıl için açıklanan tarımsal desteklemelerde geçen yıla oranla küçükbaş hayvancılığa çok önemli ve yeni katkılar getirildi. Öncelikle son 3 yıldır 25 TL olan anaç koyun-keçi desteği 2019 yılı için de aynen devam ediyor ancak düzenlemeye yeni konulan sürü büyütme ve soy kütüğü desteklerini sektörümüzün daha iyi yerlere gelmesi açısından çok önemli görüyoruz. Küçükbaş hayvan ıslahında çok önemli yeri bulunan soy kütüğü yürütme yetkisi TÜDKİYEB'e

verildi. Birliklerimize üye olan ve SOYBİS ile TÜRKVET sistemlerine kayıtlı yetiştiricilerimiz ıslah programımız çerçevesinde 100 TL'lik destekten faydalanacaklar. Ayrıca soy kütüğü işletmelerinde yetiştirilen koç ve tekeleri satın alan yetiştiricilerimize de hayvan başına 500 TL ödeme yapılacak. Bu destek hayvancılık verimliliği ve kaliteyi artıracak projedir. Sektörü şaha kaldıracak adımlardan biri olacak.

600 TL destek ödemesi yapılacak. 20 baş ve üzeri doğuran inek varlığına sahip işletmelerde, doğuran saf sütçü ırkı inek varlığının en fazla yüzde 60'ının (5 yaş ve üzeri olanlar dahil), etçi ırk boğalardan Bakanlıkça izinli tabii tohumlama boğaları veya suni tohumlama sonucu doğan buzağılarına hayvan başına 600 TL ödenecek.

2018'de 30 ilde buzağı başına ilave 200 TL destek verilirken, 2019'de kapsam daraltıldı ve destek yarı yarıya düşürüldü. 2019'da soy kütüğüne kayıtlı buzağılara ilave 175 TL/baş ödenecek. Tarım ve Or-

man Bakanlığı'nın izin verdiği yerli sperma üretim merkezlerinde Döl Kontrolü Protokolü kapsamındaki boğalardan, suni tohumlama sonucu doğan buzağılara buzağı başına ilave 50 TL ödeme yapılacak.

Dişi mandalara 250 TL/baş, soy kütüğüne kayıtlı dişi mandalara ilave 200 TL/baş, programlı ashıları tamamlanmak kaydıyla 4 ay ve üzeri malaklara 250 TL/baş, soy kütüğüne kayıtlı malaklara ilave 200 TL/baş destek ödenecek.

BESİ DESTEĞİ

Islah amaçlı süt içerik analizi yapılan ve Bakanlıkça belirlenen süt kalite kriterlerini sağlayan her bir inek için 150 TL'ye kadar Bakanlıkça belirlenen miktarda ıslah amaçlı süt içerik analiz desteği verilecek. En az 1 baş, en fazla 10 baş düve (manda dahil) alımında, Bakanlıkça belirlenecek düve bedelinin yüzde 40'ı kadar düve alımı desteği uygulanacak. Hastalıktan ari işletmeler için sağlık sertifikasına sahip olan işletmelerde bulunan, damızlık boğalar dışındaki altı ayın üzerindeki erkek hayvanlar hariç, tüm sığırlar için hayvan sahiplerine hayvan başına 450 TL ödeme yapılacak. Ari sığır başına ödeme birim miktarları 500 başa kadar tam, 501 baş ve üzeri için yüzde 50'sine karşılık gelen tutarın ödemesi suretiyle uygulanacak. Ayrıca, onaylı süt çiftliği sertifikasına sahip olan işletmelerdeki ari işletme desteği alan tüm sığırlar için, ilave olarak hayvan başına 100 TL verilecek.

Bakanlıkça belirlenen artış oranı tavanını aşmamak kaydıyla hayvan başına 100 TL ilave sürü büyütme ve yenileme desteği ödenecek.

**Hüseyin YILMAZ / Türkiye Damızlık Manda Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı
"Manda üretimine pozitif ayrımcılık"**

Hayvancılığa verilen destekler hem malak hem de anaç desteğinde farklılaştı. Eskiden manda desteğinde 24 ay baz alınıyordu, şimdi 12 ay ve üzerine destek veriliyor. Bu da üretici açısından olumlu. Et ve süt açısından alternatif olan manda üretimi Türkiye'de az olduğu için, biraz daha pozitif ayrımcılık yapılması gerektiğini düşünüyorum. Yeni çıkan tarımsal destekleme kararı bundan sonra

sunî tohumlamaya daha fazla destek verileceğini gösteriyor. Verilmeli de. Bu sene sütçü ırkı melezleştirip, etçi ırka dönüştürüne farklı bir destek veriliyor. Bu da üreticiyi sunî tohumlamaya yönlendiriyor. Bizim hayvan varlığımız eskiye göre arttı ancak süt ve et verimi az. Bu verimi artırmak da sunî tohumlamadan geçiyor.